

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

АДРЭС РЭДАКЦЫІ I АДМІНІСТРАЦЫІ:
Вільня, Вострабрамская вул. № 8, кв. 1.
(Wilno, ulica Ostrobramska Nr. 8, m. 1).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гада, апрача сьвіта.

Рэдактар прыймае ад 12-ай да 2-ой гадзіны.

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу.
Беларуская палітычная, грамадзкая, літэратурная і гаспадарчая газета.
— ВЫХОДЗЕ У СЕРАДУ І СУБОТОУ. —

ПАДПІСКА:

На аднін месец — 1 злоты, на три месцы — 2 зл.,
на шасць месцаў — 4 зл., на год — 8 зл.

Для заграніцы удзел дарожн.

Аплата надрукаванага занесыць ад Рэдакцыі.

Няхай жыве
Беларускі Народ!
Зямля сялянству
бяз выкупу!

Дрэва съмерці.

У Бібліі напісана, што Бог, стварыўши рай і першага чалавека для жыхарства ў ім, сказаў таго чалавеку: можаш есьці плады ад усіх дрэваў, толькі плады аднаго дрэва не ёш, бо памрэш. Чалавек праз нейкі час трymаўся боскай забароны, але-ж спакусіла яго жонка. Першы чалавек зъёў плод забароненага дрэва і памрэш.

У палітычным жыцці Беларускага Народу таксама ёсьць адно дрэва, на якім растуць такія самыя съмартныя плады, як на біблійным райскім дрэве. Гэта дрэва — дзяланьне бота ў паноў і дужых гэтага съвету, што называецца лякайскім ўгодніцтвам і прадажніцтвом здрадаю інтэрэсам Беларускага Народу ў яго барацьбе і змаганьні за свае права і належнае иму месца пад сонцем. Праанализуем гэту справу...

Некалькі гадоў таму назад эндэцкі ўрад братоў Грабскіх парадзіў Паўлюкевіча. І вось, гэты Паўлюкевіч, які выдае сябе за доктара мэдыцыны, а па некаторым дадзеным, будучы вэтэрынарным фельчарам, пачаў работы ўгодніцкую палітыку, пачаў баламутці беларускія працоўныя гушчы даёлі атрымоўванае субсиды. Але-ж гэта прада Паўлюкевіча не дала яго гаспадаром абсалютна нічога, а сам Паўлюкевіч аскандаліўся і, такім чынам, палітычна памрэш.

За верную службу Паўлюкевіч атрымаў, як баявы інвалід, канцэсію на адзінага роду ў Польшчы грампавую грайку. Месца-ж Паўлюкевіча, роўна год таму назад, заняў б. акцызы ўрадовец, Фр. Умистоўскі.

Але-ж, вельмі хутка сутнасць прады Умистоўскага выяснялася. Беларускі Народ зразумеў, што гэта воўк у авечай скуры... А калі так, дык і Умистоўскі, укусіўши ўгодніцкага хлеба, таксама, як Паўлюкевіч, ішоў на змарку, далоў з палітычнага жыцця.

Беларускі Народ цяпер ужо добра ведае што такі Паўлюкевіч і Умистоўскі і дзеля гэтага, палажыўши іх у палітычную магілу, ужо ніколі на дасць ім ніякае магчымасць паднімца ізноў.

Пустое месца, па благой памяці Паўлюкевічу і Умистоўскім, заняў „наўчоны спадар” Янка Станкевіч.

Вось як гэта сталася:

„Kurjer Wileński” зъяўляецца органам польскіх демакратіяў і становіць быццам нешта ліберальнае. У процівагу першым двум польским групам (эндэцкі з „Dzieńnika Wileńskiego” і ашпарнікі - манархісткі з польскага „Słowa”), демократичная група адзначаецца тым, што яна гладзіць на беларускі нацыянальны рух зырчайшымі вачымі. Паны демократы існаваныне Беларускага Народу лічачь фактам і нацыянальным рухом - акутальным і наўват магутным, што іх таксама, як і эндэцкі, вельмі трывожыць. Тривожыць іх прыбой з беларускіх палёў... А калі гэдак, дык і яны прыкладаюць натугі, каб польскасцю апанаваць беларускі рух, і імкнунца да таго, каб кіраваць беларускім нацыянальным рухам.

Правдыбарны красачкі.

Інструктар Бел. Цэнт. Аб'яд. Выб. К-ту Блёку Нац. Менш. А. Краўчонак заснаваў у месце Саколцы Павятовы Камітэт гэтага-ж Блёку і паведаміў аб гэтым Сакольскае Стараства.

25 студзеня Сакольскае Стараства прыслала Краўчонку паперу за № 2792/III наступнага зъместу:

„На паведамленне аб адчыненіі ў Саколцы ў памешканьні при Гродзенскай вул. № 43, Бел. Павятовага Аб'яд. Выб. К-ту Нац. Менашас. паведамляю, што Стараства прыме да ведама паведамленне аб адчыненіі ўспомненнага Камітэту залежна ад аказанья дова-даў, які-б съцвярджалі, што Ви, як старшыня гэтага Камітэту, маецце польскую грамадзянстві і чыннае выбарае права.

Да часу аказанья павышшых дакументаў адчыненіі Камітэт ня можа быць чынным.

Ад гэтага пастановы маецце права ад-кликніцца ў Беластоцкое Ваяводзтва ў прыпрыні 14 днён ад часу атрыманья яе. Стараста Вольскі”.

У наступны дзень паліцыя арыштавала Краўчонка і забрала ад яго ўсе дакументы, якія ён меў пры себе. Пра-трымалі ў гадзін 3 у паліцыі Краўчонка выпусцілі. Трэба адзначыць, што перад звыльненнем Краўчонка, паліцыяны прынясьлі яму вышэй паданае паведамленне і сказали, каб ён ехаў у Вільню, бо тутака (у Сакольскім павеце) Беларусаў ніяма.

Пакуль вялася перапіска са Старастам, гр. Краўчонак пасльпей зрабіць два мітынгі, дзе Блёк Нац. Менш. меў вялікі пасльпех.

Дык вось, у мэтах барацьбы з нацыянальным рухам яны выставілі - фэдэралізм і жадаюць увайсці ў супрацоўніцтва з беларускімі групамі, а такім чынам біць Беларусаў беларускімі рукамі.

Мы памятаем, як прыхільна адносіліся демократы да Паўлюкевіча; яны думалі, што Паўлюкевіч зъдзейсніць іх жаданье. Але-ж гэта прада не дала вынікаў, бо народ за Паўлюкевічам, які павёў адкрыта палінафільскую палітыку, не пайшоў.

Бачачы кампрамітацию Паўлюкевіча перад народам, демократы пакінулі яго і, як інваліду, далі канцэсію, каб ён меў кавалак хлеба...

Не бяз іх выпилу на паверх палітычнага жыцця Умистоўскі, які таксама павёў адкрыта палінафільства. Умистоўскі на польскія гроши пачаў сеяць сярод Беларусаў польскую культуру і... фадэрацию, пад польскім верхаводствам. Ясна, што Умистоўскі, таксама як і Паўлюкевіч, павёў ўсю сілі ў сілі ў сілі, каб паднімнасць паднімнасць паднімнасць...

Вінкі адкрылага палянафільства далі доказ панам демакратам, што гэта кім спосабам нічога не будзе. І вось, паслья гэтакіх няудачных прыбоў паны польскіх демократы началі шукать іншых Беларусаў, каб ужо новымі замаскованымі спосабамі разъбіваць беларускі нацыянальны рух.

На гэты раз цёмная доля падарыла ім „наўчонага філёла” Янку Станкевічу, які знаходзіцца ў асабіста прынадзелічнікі адносінах з некаторымі супрацоўнікамі „Кујера”. З іх фактычнай дапамогай пад фактычным сваім кіраўніцтвам Янка Станкевіч пачаў выдаваць газету „Народ”.

Ведама, што Янка Станкевіч пры дапамозе польскіх демократатаў будзе мець магчымасць вясці баламутную і правакацыйную працу, але-ж ад гэтага прады Беларусам будзе шкода, а Янку Станкевічу пэўна пападзе кавалак хлеба ды з маслам ад паноў польскіх демократатаў.

Для ўрегулявання справы прыехаў з Беластоку ў Саколку кіраўнік Акр. Выб. Камітэту Юхневіч, які замовіў 300 штук абвестак аб скліканыі мітынгаў (форма іх падаецца ніжэй).

І вось ранича, 30 студзеня, чакаючы ў Павятовы К-це Краўчонка, да Юхневіча прышлі 2 пішадоўнікі з уласнікам друкарні і канфіскавалі 293 штукі гэтых абвестак. Акрамя гэтага забралі з сабою вывеску Камітэту, якую была сарвана ўвечары 29 студзеня. Юхневіч та ж павялі на пастарунак, дзе сьпісалі пратакол канфіскаты, а потым выпусьцілі на ўсе 4 стараны, сказаўшы: „Idź pan sobie, tutaj Białorusinów niet”.

Па выхадзе з паліцыі Юхневіч падаў пракуруору Беластоцкага Акружнага Суду заяву наступнага зъместу:

„Як інструктар Бел. Цэнт. Аб'яд. Выб. К-т Блёку Нац. Менш., 29 студзеня 6. г., будучы ў месце Саколцы ў друкарні Кацэнзленбога і Шпітальскага я замовіў друкі - абвесткі скліканыі мітынгі ў колыкасці 300 штук. 30 студзеня, г. зн. назаўтра па выкананні друкі, прынес іх у памешканье свайго знаёмага Антона Краўчонка, выбарнага інструктара на Сакольскі павет, які працягівае пры Гродзенскай вул., № 43. Цераз некалькі мінут пасля майго прыходу ў гэтага памешканьне, зъвіліся да мене чыннікі съледчага ўраду ў Саколцы разам з уласнікам друкарні і, як мне азнаймілі, па распараджэнню Сакольскага Старасты, арыштавалі друкі ў колыкасці 293 штук. Мяне павялі на пастарунак паліцыі, дзе напісалі пратакол канфіскаты і потым забадалі мяне ў гэтай справе ў съледчым урадзе Павятовай Каманды. Съледчы ўрад відаваць мяне ў тым, быццам я налагальнік.

распаўсюджваю лістоўкі з недазволеным адноснымі ўладамі зъместам.

Стараючыся аб звароце друкі, я зъвінчыўся ў Аддзел Бяспечнай Сакольскага Стараства, дзе паведамілі мне, што друкі разам са справаю будуть скіраваны да п. Пракуруора.

Прымаючы пад увагу, што я зъўляюся грамадзянінам Рэспублікі, маю чыннае і пасынае выбарае права, дык думаю, што маю права, закаваць падобны друкі і расплякатуваць тады, дзе маю скліканыі мітынг, папярэдзіўшы аўтам адноснымі ўладамі праўным спосабам.

У дадатак маю гонар вазначыць, што да складу Белар. Павятовага Выбар. Кам. Блёку Нац. Менш. ў Саколцы не належу, а друкі заказаў на ўласную руку, як інструктар, бяз нікага паразумення з якім-колечы Камітэтам.

У выніку павышшага маю гонар ветліва прасіць п. Пракуруора Беластоцкага Акружнага Суду зъвінчыць мене зъместам.

Канстанцін Юхневіч.
31 студзеня 1928 г.
м. Беласток”.

Зъмест сканфіскаваных абвестак быў напісаны ў польскай і беларускай мовах.

А напісаны было вось што:

Увага.
Сягодня ў . . . 1928 г. а гадз. . . пп. у м . . . вуліца . . .
адбудзеца сялянскі мітынг. Будуть прамаўляць прадстаўнікі Белар. Цэнт. Аб'яд. Выб. Кам. Блёку Нац. Меншасці.

Годавае круціць рукамі
Ды даваць нам школ, зямлі,
Каб вы тое мелі самі,
Што дагэтуль нам дали...

Не памогуць і прымусы,
Галасы вам нашы ўзяць,
Усё дарма, бо Беларусы
Йдуць за БЛЁК галасаваць!

Усе як ёсьць за восемнастку
Аддадзём мы голас свой,
Вы-ж ваночкі сваю ласку
Ды спаўнайце над сабой!

Васковы.

Перамога нацыянальной Беларускай ідэі.

У Беларускі Цэнтральны Аб'яднаны Выбарны Камітэт Блёку Нацыянальных Меншасціў паступілі 2 заявы, зъмест якіх падаём ніжэй:

1) „Пазнаёміўшыся з праграмаю і лёзунгамі павышшага Выбарнага Камітэту, я, Язэп Тумас, паводле свайго ўласнага пераканання даўно ўжо парваў усялякія зносіны з был. NPC. i ўстуло ў Бел. Аб'яд. Выб. К-т блёку нац. мен. і прашу залічыць мяне супрацоўнікам гэтага К-ту. Адначасна прызываю і заклікаю ўсіх маіх значных зрабіц гэтага самае. Язэп Тумас, вёс. Тургелі, Віл.-Троцкага павету. 7 лютага 1928 году”.

2) „Пазнаёміўшыся з праграмаю і лёзунгамі павышшага Выб. Камітэту, я, Уладыслаў Сенковіч, былы супрацоўнік PSL-Wyzwolenie і съведома пераканаўшыся, што з польскага арганізацію нічога супольнага мець не могуць — прашу Аб'яднаны Камітэт прыняць мяне ў лік сваіх супрацоўнікаў. У Сенковіч, вёс. Салечнікі, Віл.-Троц. павету. 7 лютага 1928 г.”.

Выбарная фільма.

Рэзюлюція Лідзага зъезду.

Зъезд прадстаўнікаў-выбаршчыкаў у Сойм і Сенат Лідзага выбарлага округу з паветаў: Лідзага, Ашмянскага, Валожынскага, Маладечанскага і Вялейскага, выслушавши даклады: старшыні і прадстаўніка Бел. Аб'ядн. Выбар. Камітету і даклады прадстаўнікаў ад выбаршчыкаў з місцоў—уваход Беларускага Цэнтральнага Выбарнага Камітету ў Блэк Нацыянальных Меншасціяў у Польшчы зъезд прызнае за правильны шлях палітыкі і, выражаясь, поўнае давер'е Бел. Цэнтр. Аб'яднанаму Выбораму Камітету, зъезд заклікае ўсіх выбаршчыкаў-Беларусаў ісці на выбары у Сойм і Сенат за сьпісам Блеку Нацыянальных Меншасціяў у Польшчы і галасаваць на № 18.

Шаранча.

Згодна прэсавых справаздачай мы налічымі, што ў:

Віленскім выбарным вокрузе падана 16 сьпісакандыдатаў на паслоў у Сойм і Сенат,

Свяцянскім — 14 сьпісаку,	
Лідзкім — 15	"
Наваградзкім — 15	"
Беластоцкім — 16	"
Горадзенскім — 14	"

Прадстаўнікі ад кожнага гэтага паслоў як мага стараюцца заманіць выбаршчыкаў, каб здабыць іх галасы. Вось чаму выбаршчыкі-Беларусы павінны адбывацца ад гэтага шаранчи адзінным спосабам — падаць свой голас за сьпісак № 18, які зъяўляецца сьпісаком Беларускага Цэнтральнага Аб'яднанага Выбарнага Камітету.

Як павінна выглядаць выбарная картачка.

Паводле закону, картачкі да галасавання павінны быць з белай чыстай паперы. Нумар на картачцы можа быць надрукаваны, або напісаны; апрача лічбы нумару ніякіх знакоў не павінна быць; адваротная старана павінна быць чистай.

Ніжэй падаём выгляд такой картачкі.

18

Браты, Беларусы!

Выбары 4 і 11 сакавіка ў Сойм і Сенат будуть для нас, Беларусаў, палітычным актам нашай съядомасці і арганізаціі. Калі мы цяпер здаляем выявіць гэтага дзеяве вялікія разы, дык перамога за намі.

Браты, сяляне і работнікі! Добра зразумейце і запамятайце, што толькі супольны, аб'яднаны шлях змагання і барацьбы за сваю долю і будучыню можа прынясці нам перамогу. Той, хто не разуме гэтага і разбівае нашыя галаці, той зъяўляецца толькі ворагам свайго Народу.

Аглянечеса назад, на мінулыя выбары 1922 году. Хто, як на мы, Беларусы, сваёй несвяядомасцю аддалі плавіну сваіх мандатаў Пэпэзесам і "Вызваленцам" (№ 2 і 3), галасуючы за гэны, чужыя нам партні. Хто, як не яны, здабыўшы нашыя галасы, працаўшы ў Сойме нам на школу — галасуючы за раздачу нашай зямлі асаднікам і за грашовыя для іх дапамогі. Хто, як не яны, калі на яўна, дык моўчкі, працяпсалі крыніцамі славамі ў сваіх праграмах, баламуцілі разлігію розыніцу — зраваслаўных і каталікоў Беларусаў. Але браты, сяляне і работнікі! Вы павінны зразумець, што разлігія нас на дзеяльці. Мясцове жыцтва нашае, ці каталікі, ці праваслаўны — гэта працоўныя Беларусы.

Цяпер, пасля няўдалага актаміна 1922 году, Вы павінны добра зразумець свае памылкі і гэтак арганізаціі, прыступаючы да новых выбараў 4 і 11 сакавіка, каб не працаў і не паслужыў нам на школу і водзін беларускі голас.

Не забудзьце, што на выбараў у 1922 годзе Вашых верных змагароў — паслоў-беларусаў, даў толькі Блэк Нацыянальных Меншасціяў. Ён дасыць Вам і цяпер, па сьпіску № 18.

Кожны съядомы Беларус, павінен добра ведаць, што толькі супольнымі сіламі з таксама пакрыніцімі выбарным законам меншасціямі, мы здаляем здабыць больш мандатаў, каб змагацца ў парламантане за належныя нам права. Толькі, або яўныя афэрысты, псеўдабеларусы з парт'яў розных Умястоўскіх ды Паўлукевіч, ды Янка Станкевіч, будуть баламудзіць Вам галовы, каб разбіць беларускія галасы, або іншыя маласьведамыя беларускія арганізацыі, якія не даюць сабе адказу, што ўсялякае паасобнае выступленне са сваім сьпісакам паміма агульна выбарнага фронту народных меншасціяў, будзе вялікай шкодай і крыніцай Беларускаму Народу і пойдзе на карысць ворагам.

Памятайце, што ўесь ціжар нацыянальнага і сацыяльнага змагання падае на Блэк Народных Меншасціяў.

Усе, як адзін, галасуйце за сьпісак № 18!

Беларускі Цэнтр. Аб'ядн. Выбар. Камітэт
Блеку Нацыян. Меншасціяў
Вільні, Вострабрамская 8-1.

З ЖЫЦЬЦЯ ПОЛЬШЧЫ.

Гутарка Залескага і Біржышкі.

У сувязі з тым, што хутка маюць распачацца новыя перагаворы Польшчы з Літвой, польскія газёты падаюць да ведам размову міністра замежн. спраў Залескага з літоўскім журналістам, прафесарам Біржышкам, які гэтым днём гасціць у Польшчы.

У размове праф. Біржышка спытаў мін. Залескага, як разумець тое, што Польшча ў гандлёвыя дагаворы з Эстоніяй ўяўляе „літоўскую кляузулу“ і дамагаеца яе ў дагаворы з Літвіяй — мін. Залескі адказаў, што Польшча хадзела гэтым падчыркнуць прывілеінае палажэнне Літвы адносна Польшчы. Гэтым Польшча падчырквает сваю цікаўасць да будучых польска-літоўскіх адносінаў.

Што датыча магчымасці вярнуць высланых у мінулы годзе з Віленшчыны літоўскіх дзеячоў — дык Залескі заявіў, што нікто з іх не звязаўся з падобнымі стараннямі да польскіх ўлад.

На пытанніе Біржышкі — чаму польская ўлада ў працягі некалькі гадоў не дазваляе існаваць літоўскім школам у Слонімскай акрузе і застаўляе літоўскіх дзеячей хадзіць у польскія школы, Залескі вытлумачыў, што віно ў гэтым

Арысты „камуністых“.

На аўшарах трох ваяв. Малапольшчы і Валынскага — польскія паліц. ўлады З-га лютага начали ліквідацыю „антидзяржаўных камуністичных арганізацій“. У выніку гэтага „ліквідацыі“ да гэтага часу арыштавана калі 50 асобаў — „камуністых“, якія пасадзілі ў лівоўскім вастрог. Польскія газёты пішуць, быццам, усе арыштаваныя ў студні гэтага году мелі „антидзяржаўны“ нарады ў Данцигу, і што ўсе яны належаць да „камунізуючых“ партніяў.

РОЗНЫЕ ВЕСТИ.

— У форце Раковіцы каля Кракава пры пераносе выбухла адна міна, ранічы 5 асобаў.

Беларускі Пасольскі Клуб

і яго праца у Сойме і Сенате у 1922—1927 г.

(Канчатак).

Цяпер яшчэ адна спраўа: унутраныя адносіны ў Пасольскім Беларускім Клубе. Гэтая адносіны не хацелася бы нават выносіць на трибуну, але ў гэты час, час справаўдачы, мы павінны быць зусім шыркімі перад вами, грамадзяне. З пачатку праца напаша ішла дружна. Праўда, былі невялічкія спрэчкі адносна да тактыкі, дзеяния чаго мяняўся нават склад прэзыдыму клубу, але далей гэтага нашлося ў ішлю. З 1925 году пачалася нейкая разбежнасць, частка паслоў стала часцей і часцей закідаць другой, быццам, тая нядосыць энэргічна працу сярод Народу, што на соймовай трибуне ўсё роўна нічога на зробіц і г. далей, і стала імкніцца да стварэння асобнага клубу. Колікі разоў паднімалася гэтае пытанне, і некалькі разоў удавалася ўсё-такі адстаяць нашу еднасць. Мы стаялі на становішчы тым, што, калі вам трэба, — тварыце якую хочаце партнёру, але, не як асобны клуб, а як фракцыю таго самага клубу. Каб усё-такі чынам нашаму клубу астацца адзінам прадстаўнікам Беларускага Народу. Так зрабіў, напр. Сялянскі саюз, які, стварыўшы партнёру аднавіў заснаваніе паслоў беларускіх паслоў ад клубу. Думаю, што гэта нарэшце ўдалося-б стварыць і з „Грамадой“, калі-б тут не ўмішаліся зусім чужыя ўпілы і чужая, зусім не беларуская, рука з Варшавы. Дзякуючы ўпілы польскага пасла Валявудзага прымаўшага дзеяльнае ўчастыце ў стварэнні „Грамады“ і, галоўнае, выдзялены ён з беларускага Клубу і прыняць гэтае паслоў ад клубу. Так, чужыя руки на падзялілі, чужыя перашкоджалі і злучыцца.

Але ўсё-такі я павінен заўважыць, што і пасля падзелу з „Грамадой“ там, у Сойме, мы працаўшы з ёю ў поўным кантакце што да нацыянальных пытанняў. Працаўшы ў гэтих пытаннях, можна сказаць, як адзін клуб. Няпрауда тое, быццам сваркі з імі началіся ў нас там, у Сойме. Гэты наш кантакт захаваўся да самага канца і съвядомыя аб гэтым тое, як горача бараніў „Беларускі Клуб“ арыштаваных паслоў з „Грамады“. Вы напэўна чыталі ў газетах прамовы паслоў Рагулі і Ярэміта, але трэба было бачыць тое, што было там, у Сойме, падчас паседжаніяў за выдачы паслоў, каб мець уяўленне аб гэтым. Ня там, у Варшаве, а тут, у Вільні, знайшлася нядобра скіраваная воля, якія асабіста перасварылі ўсіх нашых „генэралаў“, якія давяла нашае раздзяленне да становішча, пры якім стала немагчыма злучыць ўсяго.

Але мы чуем і добра ведаем, што гэта раздзяленне не даходзіць да нізу, што там, у гушчах, у нізіх сваіх, Беларускі Народ — адзіні Народ, што ён імкнедаца да адзінных нацыянальна-сацыяльных мэтаў і да гэтай адзінасці, да гэ-

тага злучэння ў адзін фронт, мы яго засвім і верым, што за гэтай ідэяй ён пойдзе!

Вось у кароткіх словах уесь агляд нашае соймавай і сэнатскай працы за гэтыя пяць гадоў. Ві бачылі, у якіх аbstавішах, у якіх варункіх, яна працякала, нічога не магчыма было рабіць, а ні ў сэнсе законадаўчым, бо мы ня мелі патрэбнай для гэтага большасці галасу, аны ў сэнсе ўпілы на ўладу выканаўчую, якай ў большай часці не хацела ісці на спатканне нашым інтэрэсам. Нам аставалася ледзь не адно, — крычаць, як сіла, аб наших балічках, і мы крычалі на ўесь съвет так, як толькі могуць крычаць ад болю. І ўсё-такі, як глядзячы на пяцікі варунках працы, глядзячы зусім безтаронна, нічога сказаць таго, каб яна асталася бяз яўных, реальных разультатаў. Я ўжо казаў ў пачатку аб tym, якія пашырыліся наша беларуская съядомасць за гэтыя гады, як пашырылася беларуская культура. Хто аддае сабе справаздачу ў гэтым, хто прыглядаўся да нашага жыцця, той ня можа нічога сказаць і не адзначыць таго, што ў значнейшай меры гэта ёсьць разультат працы ваших паслоў!

І я ня толькі пашырылася съядомасць унутраная. Справа беларускага руху цяпер ужо вышла з межаў нашае Бацькаўшчыны, яна стала справай міжнароднай. Аб існаванні руху ведаюць і гавораць у-ва ўсім съвеце. Беларускія паслы прыймалі ўдзел у міжнародных канферэнцыях. Паслы: Тарашкевіч, Ярэміт і Рагула на разыджалі ў нашых нацыянальных спраўах за граніцу. А найбольшая значнасць у гэтым сэнсе мела ўтварэнне меншасцівай часопісу „Natio“, якай выдаецца ў Польшчы і ў якой стацці аб наших спраўах друкуюцца на чатырох мовах: польскай, французскай, іяменецкай і ангельскай. З гэтай часопісу ўесь съвет чэрпае інфармацыю аб гэтым руху. У ўтварэнні гэтай часопісу ад нашага „Беларускага Клубу“ прыймаў чынны ўдзел пасол Ярэміт.

Падрахуваючы ўсё сказанае, што павінны мы признаць і што адзначыць? Нялоўка гаварыць аб самым сабе, асабліва хваліць сябе. Але ўсё-такі, съмела перад Вамі мы маем права сказаць наступнае.

Наагул, можна рабіць нам закіды ў тым, што мы ня тое рабілі, што трэба, ці ях ўмелі рабіць, — бо ішлі-ж мы у ўставадаўчыя палаты яшчэ першы раз, нікто з нас ня быў у іх, і гэта пяцігадовая парламантарная праца была для нас добрым університетам палітычнай навукі, — але нікто ня можа закінуць нам таго, што мы гэтую працу вялікай нясумленна і не старана, скажу больш: не афіяна!

B. Багдановіч.

ШТО ДЗЕЯЦЦА Ў СЪВЕЦ?

Найлепшы праект забясьпечыць чалавечства ад вайны.

Дацкі прафесар Фінборгсон нядаўна аўбясыціў арыгінальны праект, які мог бы найляпшыя забясьпечыць чалавечства ад вайны. Згодна гэтага праекту, усе дзяржавы павінны выдаць такі закон, па якому ўсе сабры ўрадаў і парламанты, міністры, паслы і сэнаторы пасля аўбясыціў арыгінальныя вайны, павінны пайсці на фронт у першую лінію, як звычайнія жаўнеры. Све-ж пайнацці вайны перадаць наступным паслоў камандам.

<p

Беспарадкі ў Інды.

3-га лютага прыехала ў Бомбэй ангельская парламенцкая камісія на чале з Саймонам для канстытуцыи нае разформы ў Інды.

У сувязі з гэтым Індусы-нацыянальстыя абвесьцілі 24-гадайнную забастоўку-пратэст. Вялікі-ж натоўп людзей, адзетых у белую адзежу, пашоў на прыстань спатыкаць дарагіх гасцей, якія перад сабою чорныя сцягі з напісам: „Далоў ангельскі імперыялізм”.

У наступныя дні, у некалькіх месцах Інды выніклі вялікія беспарадкі. Ангельская паліцыя страліла ў людзей. У Мадрасе забіта 2 Індусы, а 17 ранена, з боку паліцыі ранена 8 чалавек. Паліцыі не тутака вельмі сур'ёзнае, бо на падмогу паліцыі выкліканы войскі. Індусы, якія сабраліся перад будынкам галоўнага суду, закідвалі каменемі паліцыі і нападалі на Ангельца.

У Калькуце студэнты кідалі камені ў будынкі урадавага суду. Паліцыя не змагла разаганець дэмантрантаў, даканала гэтага войска з падмогаю штыков. Многа студэнтаў ранена.

У Бомбэю дэмантранты закідвалі каменемі трамвай і аўтобусы. Старонікі байкоту спалілі на вуліцы партрэты Бальдвіна, Саймона, Біркенхэда і Мак Дональда (ангельскія палітычныя дзеячы).

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— Апошнім днім ў некаторых месцах вострава Крыта (Грэцыя) адбыліся пратэсты і дэмантранты проці росту налогаў. Дэмантранты нават пробавалі падпаліць будынкі самаўрадаў.

— У месце Аячью (сталіца высіпі Корсікі, якая знаходзіцца пад уладаю Францыі) паліцыя даканала вобыскаў у рэдакцыі і выдаўца газеты „Мувр“. Гэтая газета за апошні час вяла энэргічную пропаганду за аддзяленыя Корсікі ад Францыі.

— На чутункавай станцыі Рыб-дэ-Жанэйро (Бразылія) выніклі вялікія беспарадкі і сутыкі жаўнеру ў паліцыю. Прывчыны — лішнёне жаўнеру права бясплатна вядзіць на чутунках.

Бразыльскі ўрад абвесьціў, што ён не затрымаеца перад уваружнай сілою, калі ён будзе спынены беспарадкі.

— Амерыканскі сэкрэтар мін. зам. спраў, Кэлёр, паведаміў парламенцкую камісію зам. спраў, абы тым, што ўрад Злучаных Штатаў жадае заключыць міжнародны дагавор, забараняючы ўжыванье падводных лодак.

— 5 лютага, у 10 угодкі заключэння француска-амерыканскага саюзу, у Вашынгтоне падпісаны француска-амерыканскі арбітражная ўмова.

— У Сінгапуре (Інда-Кітай), ангельская паліцыя выкрыла камуністичную змову. Даканана шмат арыштаў, пераважна паміж кітайцаў.

— Замежныя газеты падаюць весткі, што ў Барселоне (Гішпанія) ідуць крывавыя сутыкі ўрадавых войскі з работнікамі. Прывчына гэтага зьяўляецца ўядзеніне новага падаходнага налога.

— Рэчазнаўца разарацыйнай камісіі Гільберт Паркер установіў для Нямеччыны разарацыйны доўг суму 2 з палавой мільярдаў далляраў.

НАВІНЫ.

— Канфіската і зварт № 14 „Сялянскае Нівы“. 8-га лютага па загаду Камісара Ураду на м. Вільню быў канфіскаваны № 14 „С. Н.“ за надрукаваны лёзунг сышкі № 18.

У наступныя дні, па разглядзе матываў канфіската Віленскім Вябародам, газета была звернута.

— Канфіската № 15 „Сял. Нівы“. № 15 „С. Н.“ ад дня 15 лютага 1928 г. па загаду Камісара Ураду канфіскаваны за вестку з краю „Стралюц“.

— Зацьверджанне канфіскатаў. Камісар Ураду на м. Вільню паведамляе рэдакцыю, што канфіската „Сял. Нівы“ № 9 і 7 зацьверджана карыным аддзелам Віленскага Аграрнага Суду.

— Канфіската адозовы. Па загаду Камісара Ураду на м. Вільню канфіскаваны адозовы — вершам „За блёк галасы“, выданы Беларускім Цэнтральным Аб'яднаным Вібарным Камітэтам.

— У „Беларускай Хатцы“. У павлюковічавай будцы, якая носіць назоў „Беларуская Хатка“, збораюцца ўсякага роду чалавечыя тыпы. Разумеецца, што не бракуе і крыміналістых. У мэтах таго, каб вылавіць гэтакіх тыпаў, як пішуць віленскія польскія газеты, паліцыя наладала аблаву.

Так што, як відам, дык павлюковічавая будка і ў гэтым выпадку зьяўляецца прыдатнаю і... карыснаю.

ВОКАМ ПА СЪВЕЦЕ.

Х

У газетах нядыўна зьявілася вестка, што гішпанскі кароль Альфонс VIII разводзіца са сваёй жонкою дзеля таго, каб ажаніўшыся ізноў, даць Гішпаніі адпаведнага наступніка каралеўскага трону. Треба зазначыць, што гішпанскі кароль мае двух сыноў, але-ж абодвяны — нейкія вырадкі, недалужныя разумам.

Згодна навуковых досьледаў гэтакая зьява тлумачыцца выраджэннем, як прычына гэтага ставіцца — ненармальнае жыццё продка.

Як будзе ў Гішпаніі, яшчэ на ведама. Пэўна, што сучасныя стараныні караля аб адпаведным наступніку не дадуць пажаданых вынікаў, магчымы, што калі народ не прагоніць зусім каралеўскую ўладу, дык пасыль Альфонса будзе панаваць які-небудзь здаровы сябра каралеўскага роду, бо сыны Альфонса зьяўляюцца праста такі — дурнімі. А калі так, дык Гішпанія ўратуецца ад карала — дурнія. Але-ж гэтага можа здарыцца толькі таму, што сыны Альфонса форменныя дури, ну, а калі-б адзін з іх быў толькі дурнаваты? У такім выпадку ў сілу каралеўскага права, над двадццю мільёнаў Гішпаніі панаваў-бы дурнаваты кароль.

Гэтакая самама праіва была і ў расейскім царскім родзе. Былі людзі, якія гаварылі, што расейскі царекі род такім сама выраджаецца. Праўда, выраджэнне расейскага царскага роду, якіх не дайшло да гэтакай ступені, як у Гішпаніі, аднак-же шмат хто становічаць цвердзіў, што наступнік царскага трону Аляксей да царствавання не падходзіць.

Ясна, што ў гэтакім выпадку прыдворных царскіх колы, націху вызначалі наступніка Мікалаю. Выбар тагды падаў на маладога князя, стрынага брата Мікалаевага — Дымітрыя Паўлавіча. Князь Дымітры зьяўляўся, па думцы прыдворных колаў, самым адпаведным кандыдатам на цара.

Успамянуць гэтага здарылася дзеля таго, што ў гэтага князя Дымітрыя, які жыве цяпер у Лёндане і жанаты на Амерыканцы, дачы мільярдера, радзіўся нядыўна сын. У сувязі з гэтым, ангельскі, а за ім і іншыя газеты падалі сямія сэнсацыйную весткі: „Будучы цар Расеі радзіўся ў Лёндане“, „Сын у наступніка расейскага прастолу“ і г. д.

Дык вось знача, як людзі меркавалі і як мяркуюць... Але-ж нейкі лес будзе іншай, бо ў адзін прыгожы дзень паліцею далоў Мікалаі і ўвесь яго род. Гэтакім чынам Расея звольнілася ня толькі ад Мікалая, але-ж і наагул ад царскіх ўлад. Праўда, у выніку барацьбы за ўладу, Расея ўцярпела вельмі многа, але-ж перажыўши ліхалецце яна ідзе да поўнага народадлаждзіцца. Паступова, хоць маленікі крокамі Расея становіцаць дзяржаваю, дзе сам народ будзе поўным гаспадаром сваёй старонкі.

Калі распачалацца гутарка аб народадлаждзіцце, дык варта пагаварыць і яшчэ аб аднай праіве ў гэтым кірунку.

Гутарка будзе аб Палестыне, дзе гэллюйным местам зьяўляецца Ерусалім.

Палестына, гэта тая стафонка, дзе ў даўнейшыя часы было жыдоўскае царства. Але-ж яшчэ да нараджэння Хрыста жыдоўскае царства падпала пад уладу рымскага цара.

Рэч зразумелая, што Жыды заўсёды думалі аб вызваленіі з-пад чужацкага панавання, а для гэтага час-ад-часу браліся за аружную барацьбу. І треба адзначыць, што гэтага барацьбы калялася нічым, бо скінуць рымскага панаваньне Жыды не маглі. У разультате гэтага рымскі цар гэтак заганеваўся на Жыдоў, што разбурыў іх стаўнічае места Ерусалім, а самых Жыдоў разагнаў па ўсюм сівetu.

Аднак-же гэтае няшчасціе ня зынічыла Жыдоў... Яны захавалі сваю разлігію і нацыянальную самабытнасць, не пакідаючы думкі адрадзіць Палестыну, якіх незалежную дзяржаву.

Гэта ім не удалася, аж да часу сусьевтае вайны... Толькі пасыль вайны Англія, адабраўшы Палестыну ад Туркі, стварыла жыдоўскае царства. Але-ж Англія не дала яму поўнае незалежнасці, а ўтрымала сабе права вярхоўнае ўлады над Палестынай. З гэтакім палажэннем іх дзяржавацца Жыды не згадзіліся. Зьявілася такая партыя, так званых сіяністаў-рэвізіяністаў, якія пад кіраўніцтвам жыдоўскага дзеяча Ўл. Жабацкага, усімі спосабамі стараюцца здабыць жыдоўскую царству ў Палестыне поўную незалежнасць.

Так што, як відам, дык павлюковічавая будка і ў гэтым выпадку зьяўляецца прыдатнаю і... карыснаю.

Куток рытмаў.

МОЛАДЗІ.

Покі сэрца гарыць маладое,
Покі сілу мы маєм ў руках,
Мы каваць будзем шчасце людзкое...
Покі сэрца гарыць маладое —
Будаваць мы павінны наш гмах.

Да работы павінны прыняцца
Мы ад гэтага зара-жа-да дні,
Мы спазынілісі, нам траба съязніца...
Да работы павінны прыняцца, —
Адраджэння гарэла-б зара.

Мы сваей мазалістаю працай
Расцярэбім заросны дзірван,
Мы зрачміся тэй долі балічай,
А сваей мазалістаю працай
Створым вольнасць для нашых сілян.

Дык да працы, сябры маладыя,
Хай зычыць гэта слова, як звон.
Згінуць ворагі нашы ліхі,
Папрацуем сябры маладыя,
Каб хутчэй разваліўся палон!

Язэп Народнік.

СІНЯЯ ЭЛЕГІЯ.

Я ўспамінаю дні і вочы сівія,
Спаканыя нашы між старых кріжоў,
Сяд магілкай мы былі адзінныя,
Між мёртвых — двое нас: жывая кроу.
Тагды глядзеў я ў вочы і бесканснонае
У мае душы было, як мілы госьць...
Ня ведаў я ў той час, што недарчнае,
Непераможнае на съвеце ёсьць.

Я ўспамінаю дні і вочы ясныя...
Балюча мне цяпер, яе вія, —
Яе, што ў дні жыцця майго атласныя,
Была мне тым, чым і душа сама.
Балюча мне таму, што мы адзінае
Кахалі разам шчыра й за адно,
Але-ж ў жыццё тагды, праці неба сівія,
Не прарубалі мы сабе акно.

Скарб.

Беларузы, Сяляне і Работнікі!

18

гэта адзіны беларускі съпісак,
за каторы Вы павінны
галасаваць.

дзяляром зімовую скурку на раллі і гэта кім парадкам дадзём больш доступу паветра ў самую землю, без каторага жыць — расьці — нічога ня можа.

Што гэтага праўда, я сам пераканаўся, бо сам на сваіх полі спрацтываваў: баранаваў я ня толькі сенажаць, выганяць, канюшыну першагоднюю (2-гадовую канюшыну) — баранаваў спружынай бараной), пшаніцу, жыта, але і ярыну: бульбу, боб, ячмень, авёс, мешанікі (авёс, выка, гарох, боб), і гэтым ня толькі іх не папсаваў, а яшчэ паправіў: пасыль баранавання ўсё стала лепш расьці.

Другой, вельмі важнай прыладай для нашай веснавой работы на полі — спружынная барана.

Калі раллі першы раз ужо забаранавана, ці, як кажуць, заскароджана, усю ярыну можна съемаць пасыльца пад спружынную барану; плюга ня трэба браць у рукі, бо, пераварочаючы ім зімлю другі раз, толькі высушым яе.

За барану брацца з вясны што-найраней, абы толькі яя было гразка. Дык, зважаючы, дзе зімля першы падсохла, таем і баранаваць: на адных месцых выпадзе тыднем раней, на другім — тыднем пазней, але за тое не зацягненца работы.

З сяўбой — таксама ніколі ня варта съязгіваць: абы раллі кіруху абаргэрала, падсохла, дык і барыса за сідзубу, бо тады ў зімлі шмат яшчэ запасу вільгаці, карыстаючы з яе, высушліна ўмацеўца, тады і сухога лета ня так будзе баяцца. І, калі пельга пазыніца з сяўбой ярыны, то, не алкладаючы, трэба брацца і з варыў. Шмат ужо каторыя гаспадары сеюць, напрыйкал, буракі нават на зіму і яны дужа добра ўдаюцца.

Па вялікіх гаспадарках — пасеяне поле — шмат ужо дзе цяпер — вальпуц

ВЕСТКІ З КРАЮ.

Аб адным факце.

Як толькі Польща стала моцна на-
гою на частцы нашае Бацькаўшчыны.
Беларусі, зараз-ж хапілася за школъ-
ніцтва, за навучаныню нашых дзетак. Ба-
дай, што ў-ва ўсіх куткох, нават глу-
хіх, Заходніе Беларусі пазакладала свае
ўрадавыя пачатковыя школы... з мэтай
апалачыць Беларускі Народ. Але, як
бачым, пастваўленая мэта да гэтага часу
ня здзейснілася. Чаму? Адказ про-
сты — Беларускі Народ патуў сябе
Народам з сваеблічнаю душою, з сваю
мовою...

Калі ўспомніць, якая метода практи-
кавалася з пачатку польскімі вучы-
целямі адносяна Беларусаў і іх дзяцей,
дык і цяпер кожны съядомы Беларус
патуе абражаныне свайго нацыянальнага
научыцца. Бо-ж, у толькі — што адчынен-
ных школах польскія вучыцялі намаў-
лялі беларускіх дзяцей цурацца сваёй
роднай мовы, не пазвалілі ў школах
гутарыць пабеларуску, кожучы, што бе-
ларуская мова неправідловая, проста-
народная, хамская і што яна ня мае лі-
таратуры. Беларускай мове, па перака-
наніні тых вучыцялі, нідае няма
пачэнснага месца, бо яна ня ёсьць мова
асобае нацы, Народу.

Што беларуская мова ня мае пачэн-
снага месца між іншых "культурных"
моваў, з гэтым я, нажаль прымушаны
згадзіцца. Але-ж я ні дзів! У працягу
многіх вікоў Беларускі Народ ня быў
і цяпер ня ёсьць гаспадаром свайго
краю. Ен ня меў і ня мае магчымасці
падніміць сваю культуру, доказам чаго
і была-яго культурна-вырабленая мова.

На нашай паміці почалася адраджэ-
ньне Беларускага Народу, а ўжо маем
Коласа і Купалу, творамі якіх заікаў-
лены і народы з вышэйшай культурой.

Каб гэта ведалі першыя польскія
вучыцялі, якія наехалі на "Крэсы" з глы-
бокас Польшчы, пэўна, не ганілі-б бе-
ларускую мову, а стараліся-б прышча-
піць, замацаваць у маладых сэрцах лю-
боў да яе.

Калі глянуць цяпер, якое вучэныне
у польскіх школах, дык кожны Беларус
адчуе сум і тугу... Бо-ж, па некалькі
зімаў дзеци ходзяць у школу і нічога
не навучаныца, калі на лічыць таго, што
зможа выляпіць з гліны нейкую хару,
ці выразаць з паперкі цацку. Калі, ча-
самі, такому вучню з "пяцізімовай"
адукацыяю вагодзіцца што-колечы пра-
чытаць, дык усё выйдзе наадварот, а пра-
пісаныне ляпей ня гутарыць. Гэнае на-
соўвае сумную думку, што ў польскай
школе беларуское дзеци ня вучылі так,
каб ён мог навучыцца чаго-кольве ки-
рыснага для сваёй будучыні, а яго вучы-
лі, каб ён гардзіць ня мог чаму навучыц-
ца. Чаго-ж дзвівіца, што беларуское
сялянства неахвотна пасылае сваіх дзе-
так у польскую школу, што ляпей яно
маўкліва згаджаецца плаціць "школь-
ны" кары, або сядзець у васторзе, ці
арыштак. Сялянства ў прадыагу 10 гадоў
ужо пераканалася, што польская школа
не дзея добра гэта гадаваныя ягоным
дзецим, не дзея таго, што яно лічыць
карысным для сваіх дзяцей і сваёй Баць-
каўшчыны-Беларусі.

А. I.

Здарэньне.

(Вёска Казыроўшчына Пастаўск. пав.).

7 Студня г.г. у вёсцы Казыроўшчы-
не, у памешканы Мікалая Казароўца
сабралася многа вясковая моладзь на
вечарынаку. Спачатку ўсё было добра
і спакойна. Праз некаторы час прыні-
ша гэту вечарынку два паліцыяты з
Варапаевскага пастарунку. Гаспадар
запрасіў іх на пачастунак. Пасля пач-
астунку паліцыяты, відочна загля-
нуўшы ў "kieliszki", звяліліся ў тое пам-
ешканыне, дзе адбываліся скокі ўжо
з бадзёрным гумарам. Раптам, ні з таго,
ні з сяго сярод моладзі паўсталі непа-
разуменне, гэты гаспадар памешканыя
пачаў паказваць паліцыятым няпро-
шаны гасьцей, якіх паліцыяты так ве-
тліва пачалі прасіць аб выхадзе, што
многія з гасьцей чуць паўставалі з па-
длогі. Аднаго хлапца, Антона Казароўца
з вёскі Голбяя паліцыяты вывелі з хаты
і началі біць і кікаўца сабакамі. Гэта
заўажыў яго сусед з той-же вёскі —
Петра Пачкоўскі і, вышашы да палі-
цыятаў, пачаў іх прасіць, каб яны па-
кінулі невінаватага хлапца. У гэты мом-
ант паліцыяты Новак, выхваціўши раз-
вальзер, кінуўся да Пачкоўскага. Пётра
Пачкоўскі пачаў уぢяць. Паліцыянт
Новак, прабегшы за ім некалькі кроку
даў выстрал у Пачкоўскага... Куля тра-
піла ў сэрца і праз некалькі мінут Пач-

коўскі быў мёртвы. Гэтую трагедыю ба-
чылі каля 20 асобаў.

Няма ведама, ці знойдуць вінаватых
гэту "прылічнага" выпадку, ці не?

Паўла Пачкоўскі.

Некалькі слоў аб нашай інтэлігэнцыі.

Есьць у нашай Грэцвіцкай вола-
сці, як і ў іншых куткох Беларусі шмат
вясковай інтэлігэнцыі. Ня ведаю, як дзе,
але наша інтэлігэнцыя ў сутнасці сваёй,
зьяўляецца тым съмяцьцём, якое кожны
шануючы сябе чалавек, які-бы ён
нацыі ня быў, абходзіць кругом. У са-
май рэчы, што варт чалавек, калі ён
выракаецца ўсіго свайго роднага, сваёй
нацыянальнасці, сваіх братоў, глядзіць
на іх з пагардай, называючы "мужыка-
мі" і ў той-же час ня можа назваць ся-
бе ні Паліком, ні Рэасецам, ні Жыдам,
ня можа прытрынавацца да чужацкае
мовы, культуры, духоўна зблізіцца з той,
ці іншай нацыянальнасцю. Такі чалавек
нія варт добрага слова. Такі лю-
дзі, як і ўжо сказаў, называючы съмя-
цьцём, якое выкідаецца ў памынную яму.
Ал пэўнага часу, найлепшай частка
вясковай моладзі ў розных куткох вола-
сці, час ад часу ставіць тэатральныя
прадстаўленні, пашыраючы такім чынам
родную, беларускую культуру. Цяжкая
гэта праца! Цяжкая яна затым, што
ў сваёй большасці, вясковы хлапец,
ці дзяўчына, пазбаўлены той веды, без
якай вясковай культурна-асьветнай працы
вельмі трудна. Цяжкая яна затым, што
яго родны брат, які дастаў веду, ня хо-
чы яму памагаць, пурасцца яго, съмя-
еца і г. д.. Цяпер далей. Шэсьць га-
доў калечацца нашы дзеткі ў польскіх
школах. Шэсьць гадоў нашы сяляне па-
даюць дэклярапы на родную школу,
а наша вясковая інтэлігэнцыя пальцам
крануць ня хоча, каб памагчы сялян-
скім дзеткам здабыць асьвету ў роднай
мове. Шмат хто з гэтых "інтэлігэнтаў",
дастася і беларускую газету, а калі ў яго
спытана, што чуваць на съвеце, дык ён
бүркне нешта пад нос ды пойдзе.
П'янства пашыраецца ў нас з кожным
дэём, а наша інтэлігэнцыя, нашае ду-
хавенства, як праваслаўнае, так і като-
лікое, і паўслова на съвеце, дык ён
бүркне нешта пад нос ды пойдзе.
П'янства пашыраецца ў нас з кожным
дэём, а наша інтэлігэнцыя, нашае ду-
хавенства, як праваслаўнае, так і като-
лікое, і паўслова на съвеце, дык ён
бүркне нешта пад нос ды пойдзе.

Вясковая інтэлігэнцыя! Годзе падлі-
зывацца, далоў няволынскую пыталё-
гію! Сымела прыступай да будавання
сваёй Бацькаўшчыны, а не — дык на
векі-вечныя ганьбы і сорам табе!

Няхай живе вясковая моладзь, яна,
не зважаючы гі на якія труднасці
і перашкоды, пашырае свою родную Бе-
ларускую культуру!

Мужычок.

"Сялянская Ніва" — газета камуні-
стычнае і налагальнай.

(Фальв. Масткі, Дзісненскага павету).

Аляксандар Галінскі, які живе ў
фальварку Масткі, праз доўгі час ат-
рымліваў "Сялянскую Ніву". Аднойчы,
у сьнежані мінулага году, камандант
Германовічаўская паліцыя з заступні-
кам аж нават павятовае паліцыі, пры-
шлі да гэнна сяляніна... паказалі яму 2 №
газеты, дасташы ў кішані. Адна-
часна ж павялі "службовую" гутарку,
што Галінскі належыць да атрымлі-
вавае партыі, бо атрымлівае "Сялянскую
Ніву" — газету налагальнай і камуні-
стычнай. У выніку гутаркі камандант на-
пісаў пратакол на Галінскага і на пры-
несеныя з сабою 2 нумары газеты, па-
грайшы, што калі ён далей будзе ат-
рымліваць газеты, дык будзе арыштава-
ны і пасаджаны ў вастрог.

Галінскі, бяложы, каб дзеци не ас-
таліся без карміцеля, стаў прасіцца каман-
дантам, каб на гэты раз дараваў яму
і дакліраваў адмовіцца атрымліваць
газету...

"Nu patrzej, żeby ja drugi raz nie przy-
szedłem do pana z taką gazetą i, jeżeli pan
będzie zajmować się brudnymi białoruskie-
mi sprawami, to zapakuje..." — сказаў
нарэшце камандант, адыходзічы з пра-
таколам.

Дапяў свайго! Съведка.

Дзікар у Даўгінаўскай пошце.

Маючы пільную справу да чалавека,
які живе ў Вільні, прышоў я на пошту
пагутарыць з ім па телефону. На

пошце я напрасіў нейкага паштовага
працаўніка паклікаць да телефона ў
Вільні патребную мне асобу. Працаў-
нік, не падымаючы вачай, адказаў мне,
што надта вялікі мароз і разгаварыца
дзеля гэтага з Вільні не магчыма (?).
Тады я пабеларуску напрасіў працаўні-
ка да звязацца з паштоваю маркі да пісма.
Але гэты самы панок адказаў: "Niech
pan do mnie mówić po polsku, słyshę po
rosyjsku". Я пачаў тлумачыць, што паш-
польскую гаварыць я ўмее, а толькі
трох разумею геную мову, дык ён ка-
жа, што ён таксама на ўмее і не разу-
ме пабеларуску і адсунуў ад сябе ма-
гроши. Гроши я ізноў падсоўваю яму
дышы спытаў, "можа хто другі разуме?"
(Заду за гэтым панком стаяў другі,
апрануты ў паштovую хворму). Панок
зачырвалася ў паднітам голасам ад-
резаў: "Pan wie, że we wszystkich Urzędach
trzeba mówić po polsku". А калі я на гэ-
та сказаў, што ён павінен разумець паш-
беларуску і саслаўся на языковую ўста-
ту, дык ён аж запеніўся і адсунуў
ізноў мае гроши. Разам са мною стаяў
другі Беларус, дык запенены панок не
здавольніўшы мяне, спытаў у яго: "So
pan chce?". Беларус гену таксама кака
"пахамску", што іму трэба марку...
Панок выкінуў яму марку і счырвал-
ізноў запенены адышоў ад ваконца. Мей-
сіца яго заняў другі, стаяўшы заду ў
часе нашай гутаркі, і ў канчатку зада-
воліў маю просьбу.

Дык вось як бывае, калі паднітам
з часам зайдзіц палік... маркі нават
няма хоча працаўнік. А што-ж тады ка-
занецца аб беларускай газэце, калі пана-
дзеца яму на вочы яна.

Сусед з Даўгіна.

Туды і дарога.

(Пружанічына).

Палік М. Квяткоўскі, некалькі га-
доў служыўшы ў палітычнай паліцыі,
шмат Беларусаў запакаваў у пружан-
скі вастрог. Але і сам ня выкруціўся.
А сталася гэта вось як.

Атрымаўшы за верную службу "мэ-
даль з рэдзікі", гэты панок аднаго разу
надзеў сэকрэтаратаўскую адзежу і па-
шоў у недалёкі ад Пружан вёскі съяз-
гаваць ад сялянін падаткі. Але ў гэтай
справе яму не пашчасціўлася. Сяляне
ведаючы яго, даказалі ў Пружану і...
сэкрэтаратаў апішуўся з кратам. Дык
яму і падобным да яго ўсім туды дарога.
М. Бедны.

Парупіліся.

(в. Шэн, Пружанскага пав.).

Каб забяспечыць сялян з гігіні-
чнага боку, г. зн. каб напішыцца абым-
кова нясмашчнае вады, яны часам не па-
ўмірапі — Пружанскі стараста выдаў загад,
паводле якога кожны гаспадар павінен прыбыць да сваёй студні дош-
чачку з напісамі "Nadaje się", альбо
"Nie nadaje się" да піцця. А хто гэта-
га ня выканае, заплатціц 15 злотых ка-
ры. Так, п. Стараста парушіўся аб зда-
роўі сялян... Але перш яму трэба бы-
ло б глянуць на сялянскі зямлянкі,
а тады ўжо на ваду!

М. Бедны.

Услышина.

Гадзінік без заводкі.

Адна ангельская фірма гадзінніка
выпускаўша ў прадажу кішанковы га-
дзіннік, якія на трэба заводзіць. Га-
дзіннік мае спэцыяльную рухавую гір-
ку, якую нават при самым нязначным
руху насіцеля гадзінніка калыша